

dragan bošković

white riot

KADA BIH BIO PESNIK

Kada bih bio pesnik,
pisao bih, mirno, sa setom:
Udri taj bubanj, Alfonso!
A kada bih umeo da pišem,
– kako sam davno rekao –
zapisao bih: Tereza!
Ništa više.

Ali, kada bih bio pesnik,
pevao bih kao Joe Strummer,
jula 1976. godine,
na prvom koncertu svog minornog londonskog benda:

*White riot,
I wanna riot,
White riot,
The riot of my own!*

A ovo „kada bih“, pretvorilo bi se u kotrljajući refren,
u: kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-biiiiiiiiiiih,
kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-bih-kada-bih-ka-
-da-biiiiiiiiiiih.

Iako ovaj refren više podseća na
Gotta Gottaway Stiff Little Fingers-a,
samo bih nastavio da urlam:
kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-biiiiiiiiiiih...
I bio bih pesnik...

98

DOMETI

Kada bih, dakle, bio pesnik,
pevao bih baš kao Strummer,
i *White Riot* i *I'm So Bored with the U.S.A.*,
i kao Springsteen *London Calling*,
i kao Pete Shelly *Harmony in my Head*,
i video jahača apokalipse kako u rukama drži
novi album Talking Heads-a,
ili kako u belo j jakni na kojoj je ispisano „Revolution”,
izlazi na binu i, uz prve taktove bubnja, urla:
I'm sitting here in my safe european home!

Tako bi bilo kada bih bio pesnik.

+

A kada bih bio pesnik,
pevao bih ipak samo Strummer-ove pesme,
(a pisao bih: Tereza, Tereza, ništa više),
a sve bi nosila četvortaktna ritam sekcija
sa šesnaest ventila i 150 konja
Bezgrešnog začeca Blažene Device Marije.
Jer sadašnjost, ona je tako tužna,
kao litanija, kao odrastanje dečaka,
a taj dečak u meni nikako da sazri,
a taj pesnik nikako da postane,
jer, čujem Terezu: *Izgibosmo, Gospode!*
i jer bez posla sam bio, Gospodine,
i nisam imao hrabrosti da povučem okidač dvocevke,
koju sam, kao nekada dve cigare, držao u ustima.
A stihove bih pisao kao ispovest, kao pokajanje,
skrušeno tražeći oprostaj iako mi je sve već oprošteno,
kao kardiogram svoga srca, vrisak i bol,
i bila bi to autobiografija ispisana Brajevom azbukom
(*Ova poezija se čita jagodicama prstiju!*)
kao FBI agent Cooper, i ja bih svojoj Diane
tako slatko disao svoj život u diktafon.

99

DOMETI

I, opet:
kada bih bio pesnik,
(kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-kada-bih-kada-bih-ka-
-da-biiiiiiiiih...),

pljačkao bih ljude sa šest pištolja,
i putovao vozom, za Kijev, Ljubljanu ili u smrt,
i Marija bi ušla u stan,
i, od ljubavi, stanu bi izrasla još jedna soba,
srcu – još jedna pretkomora...

Samo, kada bih bio pesnik,
držao bih te na stolu, Gospode,
kao što Mariju nosim oko vrata,
s tobom i Terezom ispijao bih kafu,
s tobom i Strummer-om gutao lek za pritisak
(2.5 mg života dnevno),
i kada bih s tobom, Gospode,
s tobom, Bogorodice,
jednom za sva vremena postao pesnik,
pesma bi počela sa jen-dva-tri-dva,
imala bi dva rifa i istinu,
a zavšila se sa Amen,
uz dva zakasnela udarca bubnja,
znate ono: tu-dum.

Dakle:
Amen.
Tu-dum.

KLEŠ 1.

Mascaleros-i, Acton Town Hall, u znak podrške štrajku va-trogasaca. Strummer, kao i uvek, sabran i nervozan, svoj. Na *Bankrobber*, Mick Jones izlazi iz publike, prihvata gitaru, rasper-tljava kaiš i rutinski je stavlja na sebe. Posle devetnaest godina zajedno na bini. Strummer ga predstavlja, i samo mu pokaže a-dur, što je bio i ostao njihov znak za *White Riot*. Četiri udarca palica, i kreću, iz kakofonije, čvrsto, prljavo... To je taj trzaj gi-tare, ukočen, samo njegov, Strummer-ov, celim telom pokreće ruku, koja ne leti slobodno kao kod Jones-a...

Posle praše još i *London's Burning*...

Poslednji, pred smrt, Strummer-ov live nastup...

100

DOMETT

KLEŠ 2.

Video zapis Clash-a koji ceo život nosim sa sobom: *London's Burning*. „Rock against the Racism“, Victoria Park. Bele pantalone, bele kripersice, crvene čarape i crvena majica sa natpisom *Brigade Rosse*. Strummer. „Za sve one koji su upravo stigli u London... Loooondoon's buurning...“ Kako samo precizno i mangupski komotno Headon udara bubanj...

Pre neku godinu, prijatelj Lazar Krulj, koji je sa Strummerom popio kafu u Detroitu, poslao mi je istu majicu.

KLEŠ 3.

Propisno urađen, slušam *Bankrobbera*, zvuk se pretvara u iskrice, sve više njih, nestajem...

KLEŠ 4.

Zvoni telefon. Javljam se. Mutan zvuk, iz automobila, *Bankrobber*... Čuje se Peđin glas: „Hristos Voskrese... Gale, mislim na tebe...“

KLEŠ 4.

Laza Krulj, ja, njegova soba, osmi razred osnovne škole, 1983. Spuštamo iglu na *Stay Free* (side B, treća stvar) i kada Jones kaže: „Smokin' menthol“, palimo mentol cigarete...

KLEŠ 5.

„Jer ja imam Clash za ovaj grad!“

KLEŠ 6.

Strummer okrenut bubnjevima, koji se sve snažnije zahuktavaju, Jones i Simenon frontalno. Strummer se okreće, staju na liniju i, uz „*Breaking rocks in the hot sun...*“ bend nosi sve pred sobom... Isti scenario u spotu *London Calling*. Simenon ima kripersice, plave.

DOMEPI

KLEŠ 7.

Hamburg zove udaljene gradove,
treći svetski rat je objavljen, bitke su počele,
Hamburg calling nebo i podzemlje,
ne skrivajte se, pametni umiru sami,
Hamburg zove, ne gledajte u mene,
lutalica sam, rat je objavljen,
Hamburg zove, ništa se ne čuje,
a ovde traje euforija za Beatles-ima.

I London zove, slušajte taj ritam
bas-bubnja i sirena za uzbunu,
Clash me zove, dolazi ledeno doba,
sunce se približava, meseca više nema,
raspadaju se jezgra nuklearnih reaktora,
glad sve veća, mašine ipak rade,
grad je potonuo, živim pored reke,
žeđ sve veća, ali se ne plašim.

Dok šetam obalom reke, grad se davi,
London živi nekog bivšeg sebe,
London živi, nikada nisam bio u njemu
(bio sam u Dover-u, u zatvoru),
London me zove.

Zaboravite me, mogu i sam,
dok Hamburg zove zombije,
ne opirem se, udahnuo sam duboko,
obično čujem nešto drugo,
London zove, a ja ćutim.

Dok sam razgovarao sa starim mornarom,
promrzle oči su mi se sklapale:
Dremaš, a Nemačka je ušla u Treći svetski rat,
ti dremaš, a sunce se približava, led se topi,
konobarica zove policiju, budi se!

Dok je u pozadini Lennon mrmljao jeftine stihove,
mornar je rekao:

Nikad nisam bio u zatvoru.

Služio sam brodu, njegovoj mašini,
a to je sto puta gore od zatvora.

I: Zamisli da svi momci iz zatvora danas
pronađu rupu u zidu, i pobegnu!

Kakav bi ovo bio dan!

102

DOMETI

Tiše, lutalice, London zove, i ja ga čujem,
ne mogu da pronađem tu rupu u zidu,
znam da je ni oni nikada neće naći,
brodovi i crkve zvone na uzbunu,
oblače mi uniformu:
U ime krsta, ne brini!

London, London zove sa svih frekvencija,
ljudi se još uvek smeše,
nema svrhe da češljam za dan osedelu kosu,
tako se samo još više proređuje,
London calling to the far away towns,
London zove, kakav dan,
i Clash zove, *Armagideon Time*,
miran sam, ne brini, ne dremam.

KLEŠ 8.

1982. je... Beograd zavejan, led. Autobus ne može da se popne uz brdo. Majstor moli putnike da svi stanu na zadnju platformu, da bi mogao da pokrene mašinu. U autobusu Perce i Gale, sa belim bedžom na kojem samo piše The Clash, crveno. U bioskopu Topčiderska zvezda, od 17h, dva filma, *Dečko koji obećava* i *Rude Boy*. Tridesetak ljudi u sali. Pivo na sve strane. Preživeli smo *Dečka*, sad *Žestok momak*... Na prve taktove *Police and Thieves*, prve live numere u filmu, počinju stariji momci da se komešaju, skaču... Ide film. Ne znam kako su se klinci vratili kući, ali znam da više nisu bili isti oni koji su krenuli u bioskop.

KLEŠ 9.

Joe Strummer (John Graham Mellor), umro je 22. decembra 2002. godine. Srce. Više ništa nije isto. Ništa. „Ode Strummer“, „Umro je Joe“, „Si čuo za Strummera...“, „Umro ti ćale...“, sa svih strana telefoni. Pustio sam *I'm So Bored with the USA*... To je ta pesma, to je ta, moja Clash-pesma, sa njom na usnama bih voleo da umrem...

Ostao smo bez ćaleta, sad moram sam...

KLEŠ 10.

Strummer svira na klaviru No Reason. Rej mu nudi pivo. „Ne, hvala“, Strummer kaže, „Završio sam s tim... Sjebalo me!“ Ispije gutljaj čaja.¹ „Šta ćeš uopšte sa sobom?“, pita Reja. „Možda bi trebalo da budem crnac. Ljudi me tretiraju kao crnca.“ Na klaviru je bela konzerva Heinekena. Kao klinac, imao sam na svom radnom stolu, zelenu. Ispod crvene zvezde, acetoncem je preko Heineken bilo napisano The Clash.

KLEŠ 11.

Upalim auto, odvrnem mp3 i urlam. Pre toga se doteram, ipak idem na posao: košulja *Free Jazz Festival*, preko džemperić, sa V-izrezom, molim lepo, cipele čiste, Camper (pertle plave), i urlam sa Strummer-om: „My baby drove in a brand new Cadillac!“

KLEŠ 12.

U jednom trenutku, Strummer je otišao iz „fuckin’ England“ u planine Španije: „Idem da sednem pod palmino drvo i pljuckam.“ Proveo je u Granadi dva meseca, stalno visio u nekom skromnom kafiću, na još skromnijem trgu. Gazde i lokalni svet je zapamtio tog Britanca koji je uvek sa sobom nosio svešku u kojoj je zapisivao svoje pesme. Mnogo ranije, u pesmi *Spanish bombs*, pomenuo je i Granadu i Lorku i španske bombe ’39. Jedine reči koje sam ikada naučio na španskom bile su iz te pesme: „yo te quiero infinito.“

1 I kad je Toša sedeo sa Strummer-om, ovaj je pio čaj. Toša pivo. Bilo je to 1993. godine. London. Strummer mu je pričao kako je posle *Combat Rock*-a ceo bend plandovao negde na obali Španije, da su bili puni kinte, a da se on osećao bedno. „Ljudi gladuju, ljudi stradaju, a mi uživamo!“ Prekinuo je odmor ekipi i naterao ih da odu „na front“, na neku novu svirku, bla, bla, bla, ne seća se Todor koju, šta... Strummer ga je sve više smarao, a pivo je bilo sve bolje – tek posle petog radi! – tako da je Toša, u sebi ga oteravši „u k...“, pokupio jaknu i otišao da na miru smlati još koje. A Todor je bio u Londonu, poslom: kupio je laser. Premijeru s njim je imao na koncertu James Brown-a, na Sajmu. Sledeći nastup: diskoteka sina Slobodana Miloševića, u Požarevcu. Svratio je i Milošević, da vidi kako se sprema zabava. Podignute glave, držao je ruke na leđima, gledao svetla koja su šibala na sve strane, rekao: „Aaaa, to je taj laser!“ Ista scena i u Hilaru: Ista poza, ruke na leđima, isto: „Aaaa, to je ta čuvena Trojeručica!“ Ocu Pajsiju se zgadilo. Pobegao je u svoju keliju. Godinu dana pred njegovu smrt, video sam oca Pajsija. Dolazio je kod mojih komšija. Zazvonio je telefon, bila je Ljilja, Ukijeva majka: „Gale, Pajsije ti je kod nas, sam, idi da ga vidiš, rekao si da želiš.“ Ušao sam u stan, celivao ruku monahu, seo preko puta njega, čutali smo, poduže, taman toliko koliko već telo, pokretom, pokaže neprijatnost. Pajsije, ljubazno, snebivljivo: „Hteo si da me vidiš... Da popričamo... evo...“ „Samo sam hteo da vas vidim, oče.“ I, video sam ga.

KLEŠ 13.

Hamburg. Bekgraund bine: krilo i deo trupa Junkersa 88. Strummer kleči na bini...; „What the hell is wrong with you... You think you're so fuckin cool"... Podigne palac i – strahovito kreću *Safe European Home*. Posle, naravno, *What's My Name*: „What the hell is wrong with me..." Strummer se valja po bini...

KLEŠ 14.

Bina, četiri mikrofona, držimo po knjigu u rukama, pretposlednja pesma. SKC, Kragujevac, dupke pun. Saška prvo, uvodni ton, takt, glas tako slobodan, sve može sa svojim glasom:

„Kao poplava Bog će sprati grad,
kažu da to piše u Knjizi života,
ali ja sam stvarno slušao taj jazz
koji je srušio zidove Jerihona,"

a onda Danica i Slavica, ja, i ideeeemo, *Sound of Sinners*... „Ni sam dobar, čist, da budem on, on, on..."

Opet devojke, sada Beograd, Dom omladine:

„White riot,
I wanna riot..."

Čujem ih, odsečno, reč po reč: „I'm sitting here in my safe european home..."

Mali trg, vlaga, morska, na kamenim zidovima, Danica se tresе („Ne znam šta mi je, otkud ovolika trema"), zvona sa crkve su najavila naš početak. Idemo, pevamo nekako, svoji smo, uz puno promašaja i grešaka. Negde na sredini, čujem ih: „London zove..."

„Jeeeeeer, we are The Clash!", tako završavamo svaki mail, poruku jedni drugima. Iako smo, zapravo: The Vocal Clash.

KLEŠ 15.

Opet *White Riot*. Opet „Rock against the Racism", opet Victoria Park. Opet taj snimak sa bine, sa leđa. Samo sada sa Jimmy Pursey-em iz Sham 69. Došaptavaju se pre početka, i..., Majko mila...

KLEŠ 16.

Fotografija: Blentavo nasmejani klinac sa majicom The Clash, lice i poledina korica prvog albuma, roze osenčena. Iza

105

DOMETI

desetogodišnjaka, kao senka, stoji njegov otac, koji je ipak, na krajnjim obodima svoga uma, znao da postoji Clash. Znao je i za Springsteena. Fotografija iz vremena kada „ni Clash, ni desetogodišnjak, nisu bili spremni na sebe“. Ali dečak, dečak, vidi, dečak ima majicu, koju nikada u životu neće skinuti.

KLEŠ 17.

Napisao sam knjigu pesama *The Clash*. „Evo me, sa rukopisom pesničke knjige pod miškom, ušao u novu godinu kao u smrt. Zove se *The Clash*, autobiografski destilat, tek čista bol, moj rock'n'roll DNK, literarna lična karta i otisak kažiprsta, bezgrešno začecije smrti, Alien.“ Znam samo da, kada bih bio pesnik, pevao bih baš kao Strummer...

KLEŠ 18.

Perce mi je poklonio knjigu: *Redemption Song: The Definitive Biography of Joe Strummer*. Slušam audio snimak Strummerovog *Redemption Song*. Njegovo meko s, kao da je Italijan, njegovo izgovaranje reči kao da ih guta, naglašeno oštri početak svake strofe kao da propoveda, punk stajl ritma pevanja, iako ne vidim, osećam ono, kao tik, podizanje nagore njegove desne gornje usne... Also sang Strummer.

KLEŠ 19.

Posle nekih tridesetak godina, pretprošle nedelje sam sreo punk-drugare. Bili smo punk, beogradski hardcore punk. Sjajni ljudi, bili i ostali. Tada sam pevao sa Poukom, snimili smo jednu stvar u studiju, „Ludo nam je“, imali nastupe u KST-u, SKC-u, na Akademiji... Svaki gig bismo otvarali sa *Teenage Kicks Undertones-a*. Posebno je čvrsto i dobro zvučala ispred SKC-a, na koncertu gomile bendova a povodom prvog pretvaranja ulice Maršala Tita u šetačku zonu... Posle toliko vremena, Kikili me je pitao: „Majke ti, imaš li još uvek onaj tvoj beli bedž, Kleš?! Uvek si ga nosio.“ Bio je beli, crvenim je pisalo THE CLASH, ravnim slovima, mekih ivica. Bio je i prljav, kao da se neko ulje podvuklo pod H. Nema ga odavno, nemam ni iste boje bedž RUDE BOY. Dejana mi je pre nekih pet-šest godina poslala iz Londona takav, roze, sa crnim slovima. I njega sam izgubio, kada sam, pred studentima, u krugujevačkom Domu omladine

106

DOMETTI

pevao sa Zigotima *I Fought the Law*. Istu pesmu sam otpevao i u nekom kafiću u Šapcu, sa starim, islužanim rockerima, koji su je tako pipljivo svirali, a ja sam im dovikivao: „Rif, čvršće, rif...”

KLEŠ 20.

Monterey Bay Aquarium Research Institute je jednu vrstu dubokomorskog puža imenovao u čast Joe Strummer-a – *Alviniconcha Strummeri*. Motiv za ovaj gest, kažu: „Fascinacija Strummer-vom muzikom i njegova značajna uloga u borbi za zaštitu prirode.” Po Bob Marley-ju nazvana je jedna vrsta morskog račića – *Gnathia Marleyi* – koji živi na koralnim grebenima.

KLEŠ 21.

Hamburg, grad Kišove priče *Posmrtna počasti*, već neke godine Gospodnje, Strummer i ja:

Od gladi mrtav grad, metropola,
ja – zavisnik od grada,
na Akropolju ima samo žeđi,
na Akropolju svi su žedni.

Zavisnik sam od metropole,
jedinog svedoka moje sudbine,
koju pokušavam da zaustavim:
snovi uvek počinju kada se probudiš.

Ovaj grad je geto lotalica,
geto krivih i zato ljudi,
polupane boce i ulje na vodi,
grad u kome, pred poslednji potop,
na velikim brodovima posada ne može da pronade kočnicu,
a armije se podižu i protiv sunca.

Hodam, pevam ovu pesmu sa Strummer-om, i setim se:
kada pomene Remboa,
princa pesnika pogođenog metkom požude,
i kada izgovori njegove reči, bacaće plamena,
i kada kaže: *Pariska komuna*,
osetim zapaljeni geto u svojim grudima,
i samo idem dalje, niz ulice,
u metadonskom grču,
idem Smaragdnom gradom, bez kočnice, idem sobom,
korak po korak.

107

DOMETI

KLEŠ 22.

Vreme: Hiljadu devetsto osamdeset i sedma.

Mesto: Ispred Akademije.

Akter: Piske, fan Ramonesa:

„Kako ih, bre, tolko 'liš. Vipra si klešovac... Face su... Izuva Janie Jones, 'zuva. Ono: tup-ta-tap-tu-tu-ta-tap, tup-ta-tap-tu-tu-ta-tap, džž: 'He's in love with rock'n'roll, woah', džž, 'He's in love with gettin' stoned, woah', džž, 'He's in love with Janie Jones, woah... He don't like his boring job, no'... džžžžžžžžžž...“ Istovremeno svira vazdušnu gitaru i kida bubnjeve ustima...

KLEŠ 23.

22. decembar 2014. godine:

„... ali smo te noći, na dan smrti Joe Strummer-a, ubili i Joe Cocker-a.“

108

DOMETI

KLEŠ 24.

Iritiralo me je, stalno me je iritiralo, ne znam zašto, kada su mnogi tvrdili da je Džonijev *Jablan* zapravo Strummer. I nikako nisam uspeo da shvatim da li je to pesma o Strummer-u, ili je *Jablan* Azrin prevod engleskog strummer. Lazar, drugar, strummer je preveo kao „dramroš“. Iako je to jedna od boljih Azrinih stvari, sa nizom lepljivih stihova („Tvoji su dani proćerdani, na vinjak, TV i porno slike“, „Ljubav je to za čime gineš, do ljubavi se teško stiže“, „Da nosiš šljivu ispod lijevog oka, i višeš parole što strašno zvuče, i da si bitnik i pravi anarhist“), iako nema veze sa Strummer-om, nema veze ni sa čim, dan danas, zbog ovoga tako besmislenog mita, ona budi u meni neku iritaciju.

KLEŠ 25.

Ako znaš da pišeš pesme,
nećeš ih valjda pisati na srpskom;
ako znaš da sviraš blues,
nećeš ga valjda svirati sa belcima.
Govorimo u formulama, u citatima,
dok gradovi vrište u elektrošokovima,
u bludi, gladi, plamenu raketa,
led se otapa, krv se mrzne,
to je naš raj, a raju nismo potrebni,
zato idemo ravno u pakao, dečaci.

Hoćemo li se pridružiti horu azijskog blues-a?
Smemo li gladovati, umirati, ništa više ne traži Bog.
Kad je tamo, u gradu na Bliskom Istoku Božić,
klinac kaže: ta-ta-ta-ta-ta-ta, vodi me kući,
gle, imam te, imam tvoju fotografiju, tata,
klinac kaže: ma-ma-ma-ma-ma-ma,
mame nema.

A tata: Slušaj, mali mesožderu,
da ti nešto kažem o tvojoj krvi,
nije ona Coca-Cola nego Crveno more.
Zato, idemo u pakao, mali,
oh, tata, molim te vodi me kući,
oh, tata, svi žele kući,
tako je mama govorila.

Sine, hoćeš da sviraš gitaru
u heroinskom splinu Beograda,
u klubu, na ulici, u Molotow-u,
da, šećer je, grad je, tako sladak, imam poruku za tebe:
idemo, dečko, ajmo, iz azbučnog grada,
sve od A do U, od A do smrti, do repa,
(riba smrdi od glave, zemlja od glavnog grada),
idemo ravno u pakao, sine.

109

DOMETI

Možeš li sve to konačno da iskašlješ,
glasno i snažno,
migranti pevaju celu noć,
nema veze, bilo gde, gladan čovek peva,
na bilo kojoj granici, na bio kojoj hemisferi,
od izaska do zalaska, zemaljska kugla je ničija,
i nema na njoj azila,
Solomon nikada nije živeo na ovoj planeti,
niti je govorio srpski,
Milosrdni Samarićanin je na Ušću svirao blues:
Idemo, zato, idemo ravno u pakao, dečaci.

KLEŠ 26.

1987. je. Studio „Modro oko“. Podrumska prostorija, smrdi na memlu, vlagu, teško se diše. Zakupimo termin i vežbamo. Bend iz razreda. Krš od benda, ma, ni bend. Goran mlati bubanj ko da seče drva. Toša više voli gitaru nego što zna da je svira. Vokal, poluodsutan: Gale. Ipak, nazre se, ponekad, čvrsto: „We are garage band, ooooooh!“ *Garageland* je bila jedina pesma koju smo uvežbavali, uvežbavali, i nikada je nismo uvežbali.

KLEŠ 27.

Prvo Mick, meko fuzirana gitara ide ravno, otvara pesmu, onda uleću zajedno Paul i Topper, dva polubrejka sa po tri udarca činele, sve pršti, krenula je *I'm so bored with the USA*, Joe hvata prvu reč: „Yankee...“, ostale zaboravlja, i dok bend pri svom silinom, on ispušta neke zvuke, „uaau“, „eeee“...

KLEŠ 28.

Mistery Train. scena 1: Strummer upuca Čarlija u nogu. Čarli, histerično: „Još mi nisi šurak, još si me upucao!“ Scena 2: Strummer meditira nad džuboksom. Strummer, tipu za bilijarom: „Ne zovi me Elvis!“

Straight to Hell, špageti vestern na Pogues način. Scena 1: Strummer ubija Bruna (Shane MacGowan-a). Scena 2: Neka cica mu stavi kolt na čelo: „Kiss me you, fool!“

KLEŠ 29.

Opet fotka: desetogodišnjak sa majicom The Clash. Nikada je, zapravo, nisam skinuo.

KLEŠ 30.

„tih ću biti, miran, pesma, onaj koji ću biti,
na predvečerje života nasukani kit, Strummer-ov sin”

KLEŠ 31.

Beograd, SKC, 1985, Angelic Upstarts. Pravi britanski punk zvuk, pun, žestok, dovoljno fuziran. Bis. „Za sve vas, pesma grupe Clash!” One-two-tree-four: nuklearno boooom! White Riot...

Berlin, SO36, 2017, Stiff Little Fingers. Sve kako treba. Fingersi, nema greške. Za Joe-a: *Strummerville*. Patetična i prozaična pesma, al' radi, za Strummer-a je...

„You gave me hope, made me believe”

i:

„'cause I still see you up there
On a stage and playing
Yeah I still see you up there
I still agree with what your saying.”

KLEŠ 32.

Devedesete godine, sunovrat. A taj sunovrat je bio satkan i od onoga što se u opštoj bedi jedino posedovalo: besmislenih razgovora sa kojima postaje bitno znati svaku glupost jer ta glupost je baš to – neponovljiva vrednost. A glupost, naša, ipak je i uvek samo naša. Tako: Priča prijatelj, ekskulzivno za mene, da je Šaban Bajramović ludilo, srpski blues, ciganski jazz, kralj i tako to. Nit znam za Šabana, nit znam za kralja, koji, bre, srpski šaban-jazz-blues, šta će meni to u životu, oči otvorene, ne trepćem, po onome čime se čovek zadovoljava vidiš dubinu njegovog pada, muka me hvata... Mnogo kasnije nalazim podatak: Strummer, radio-voditelj na BBC World Service radiju. Među oko 220 poslatih on air, nalazi se i pesma *Peno Šabana Bajramovića*. Puštena urbi et orbi 15. jula 2001, oko 23.25. Toliko o tome.

KLEŠ 33.

Za vreme studija, Strummer je honorarno radio kao grobar. Vidim ga kako kopa raku: odseca komade zemlje, opsuje kamen koji se nađe na putu lopati. Puši nad iskopanom rupom...

Iako se graničilo sa nemogućim, Strummer je jednom prilikom čak pokušao da pronade i iskopa grob Federika Garsije Lorke. Okupio je ekipu i kupio lopate za taj poduhvat. Bilo je to 1984. godine.

KLEŠ 34.

Neka već, devedeset i sedma, možda osma, deveta... Zvoni telefon. Dejana, iz, govornice, iz Londona: „Gale, slušaj, slušaj!!!!” Buka, svirka, koncert, amalgam zvukova, fuzofonija, ništa se jasno ne razaznaje, opet Dejana: „Jel čuješ?!”, buka u slušalici: „Jel čuješ, Strummer, ej, Strummer!” Pukla je veza... Kako je odmicalo veče, kao da su se iz one buke u meni polako počeli kristalisati zvukovi, instrumenti, glas, dok sve nije postalo čisto, studijski čisto. Da, čuo sam, čujem Strummer-a. Nikada pre, nikada posle tako.

112

DOMETTI